

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei christianae capita illustrantium: indice quadruplici instructum post editiones 5 revisum, iam septimo recusum

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Lectori benevolo

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

LECTORI
BENEVOLO
Gratiam & Pacem
à Deo Precatur.

Cum nemo sibi soli nascatur, sed
inprimis DEO, & proximo, ut illum
quidem colat, huic verò subministret,
que non fucat am pietatem, que cultum
sincerum honestatemq; firmant, exornant, siquidem
propter semetipsum Deus fecit omnia, cui & placuit,
ad hominum edificationem, & salutem, mutui co-
rundem operis uti: Certè, hos unice creatoris inten-
tionem debita reverentia spectare arbitror, qui tem-
pus suum ejusmodi laboribus impendunt, quos gloria
Altissimi amplificanda, proximo ad pietatis & hone-
statis culturam excitando inservituros confidunt,
quantumvis sua intelligant ad sœderis tabernacu-
lum, Deo colendo sacrum, minimè aurum conferre,
aut lapides pretiosos; modo possint implere vicem
pelli-

PRÆFATIO.

pellium arietum, pilorum caprarum, vel rei cuiuscumq; operi tanto profutura.

Et si verò idem faciant, qui officio intenti, ubi partibus illius debitâ fide fuerint defuncti, cætera quiescant, ac benè latendo benè vivere capiant; attamen publico etiam totius Ecclesia bono consultum, cupientes majorem laudem merentur, dum horas quoq; vacuas non sibi, sed aliis in commodum cedere laborant.

Non equidem exiguus hodie est scripturientium numerus, ut cum Salomone conquerendi sit causa: faciendi plures libros, nullus est finis: eorundem verò magnus delectus: plerique sapientia vana opinione turgidi suam venantur gloriolam, & nominis immortalitatem: Alios cacum ducit scribendo cacoëthes, qui modo Typographiarum operas fatigent, vix aliud inde consequuntur, quam ut genio satisfaciant: Cæteris volupe est, agrè facere proximo, & mutuas inter fratres discordias ferere: Hi nil quicquam sibi temperant, neque labori parcunt ulli, modo, quem oderunt opprimant, multum ad contentionem, nihil, aut parum ad adificationem proficientes; pauci respiciunt Dei gloriam, & emolumentum proximi. Adè nostris temporibus Diogene foret opus, qui accensâ lucernâ in ipso meridie, scriptores Ecclesiasticos quereret: Nolo in horum omnium sive laudes, sive vituperia digredi, neque ullas in hoc deplorato Ecclesia statu querelas

move-

P R Æ F A T I O .

*movere, hoc dico unicum, optandum cum Mose :
utinam omnis populus prophetet ! optandum
cum Paulo : utinam excidantur qui vos per-
turbant ! ideo, ut nullius in Ecclesia contentiones
excitantis perverſum ſtudium approbandum eſt,
quacunq; etiam pingatur ſpecie ; ita nullius con-
atus improbandi, modo reſpondeant ſcopo Theolo-
gico, quem Apoſtolus expreſſit geminum, requirens
Eccleſia miniſtrum potentem ad exhortandum in
doctrina ſana, & arguendum contradicentes, ne à
ſincera & puriore Theologia videantur a ieni, qui ſi-
ve ἡλεγχον ſive ἰπανάγωσω, καὶ διδαſκαλίαν ſibi præ-
figunt.*

*Igitur minimè exiguam meretur commenda-
tionem Vir Iuvenis egregiè doctus, atque ſincerè
pius, Dn. M. IOHANNES BOTSACCVS,
Hervordia VVeſtphalus, qui poſtquam aſſidua ſtu-
diorum Philoſophicorum, Linguarum, ac S. Theolo-
gie cultura ingenium ſuum probè exornaveſſet, vel
maximè ſtudet prodeſſe proximo, præcipuè, ſervire
DEO, à quo omne perfectum donum omnis inavè-
tne ad docendum Eccleſiam hoc agens, ut talentum
divinitus ſibi concreditum Domino ſuo non abſque
ſcœnore amplo, reſtituat : Idcirco in hoc ſeculo, proh
nimium ἰρις καὶ, ſed quæ omnia Martis potius,
quam S. Spiritus gladio aguntur, plus ferreis ar-
mis, quam ſpiritualibus : vereque Chriſtianis ; ſepo-
ſitis ad tempus controverſiarum pugnis, animam
ad*

PRÆFATIO.

ad homilitica applicuit, nihil dubitans, si ad laudatissima Christi, Prophetarum, & Apostolorum exempla, morem sanctorum Patrum celebratissimum, & Ecclesia edificanda longè utilissimum secutus, denique Theandri Lutheri vestigia premens, allegorias textui sacro commodas, & homiliis Ecclesiasticis amplificandis, exornandis, cunctis etiam sub typo earum auditorio perspicuè magis ob oculos sistendis conducentes, è sanctorum Patrum monumentis, recentiorum meditationibus utilibus, propria denique industria è sacris literis haustas colligeret, dispersas ordinatè disponderet, denique Spiritus Sancti oraculis illustraret, (probè attendens, deducere Theologum quicquam loqui præter scripturam) operam non inutiliter fore collocatam. Quod non citra assiduum laborem est consecutus, S. Theologia studiosis unico libello exhibens, qua illi multo tempore, & labore molesto vix comportare valeant; quod ipsos non absque gratitudine animi, & propenso studio erga autorem, agnituros spero, simulque hortor, hunc sibi librum probè commendatum habeant, Ecclesiam docturi allegorias, sancto illorum exemplo, qui unquam Ecclesiam docuere, adhibeant moderatè tamen, ut primas in omnibus litera verbi divini obtineat, allegoriarum colores jam confirmata pingant, & qua litera persuasit, muniri firmitus animis hominum infigant: ita labor iste non erit inanis in Domino, multum profuturus docentibus & audientibus: quod ut fiat, Deum, variis figuris,

PRÆFATIO.

*figuris, typis, emblematicis, & allegoriis nos utilia
docentem per filium suum, universalem humani ge-
neris Doctorem, toto pectore precor!*

Nicolaus Hunnius D.
Ecclesiæ Lubecensis
Superintendens.

In